

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

(dle dokumentu MŠMT č. j.: 21291/2010-28 a dokumentu MŠMT č. j.: 21149/2016)

školní rok 2025/2026

OBSAH

1	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
2	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	5
2.1	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2019/20	6
2.2	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2020/21	6
2.3	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2021/22	6
2.4	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2022/23	7
2.5	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2023/24	7
2.6	Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2024/25	7
3	ZÁVAZNÉ DOKUMENTY	8
4	VYTYČENÍ SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	9
5	CÍLE A PRINCIPY	10
5.1	Rozvoj kompetencí žáků	10
5.2	Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití	10
5.3	Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole	10
5.4	Přístup k informacím a práce s informacemi	10
5.5	Spolupráce	10
5.6	Ochrana zdraví a životní styl	11
6	METODY PRÁCE	12
7	ÚKOLY PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	13
7.1	Vedení školy	13
7.2	Metodik prevence	13
7.3	Výchovný poradce	13
7.4	Všichni pedagogičtí pracovníci	14
8	OBLAST PREVENCE	15
8.1	Úkoly pedagogických pracovníků	15
8.2	Zabezpečení pedagogických i nepedagogických pracovníků školy	16
9	ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ	17
10	KOORDINACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT	18
11	ÚKOLY PRO JEDNOTLIVÉ ROČNÍKY	19
11.1	1. - 3. ročník	19
11.2	4. - 5. ročník	20
11.3	Sociometrické šetření	22
12	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRO ŽÁKY 1. STUPNĚ	23
13	NÁVRH KONCEPCE AKCÍ NA AKTUÁLNÍ ŠKOLNÍ ROK	24
	SEZNAM PŘÍLOH	26

1 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola ve Skalici je malá škola rodinného typu, kterou v tomto školním roce navštěvuje 56 žáků, přičemž jsou letos rozděleni do pěti samostatných tříd, aby byla zefektivněna výuka a umožněna aplikace většího množství projektových aktivit prostupujících jednotlivými předměty.

Jedinci různého věku se nicméně i tak vzájemně ovlivňují, obohacují, starší pomáhají mladším, mladší se učí od starších, a to prostřednictvím společných akcí – kulturní pořady, zábavná odpoledne, sportovní soutěže, vycházky do přírody, naučně vzdělávací akce a další. Blízkost přírody je často využívána jak při vyučování, tak pro volnočasové aktivity. Toto spojení má dobrý vliv na vytváření kladného vztahu k přírodě. Žáci se tak učí přírodu ochraňovat a poznávat. Velkým přínosem pro adaptaci ve školním prostředí je rovněž spolupráce s naší mateřskou školou (MŠ), která se taktéž podílí na nejrozličnějších akcích a programech pro děti. V rámci součinnosti s MŠ probíhá navíc dobrovolná činnost žáků nejvyšších ročníků zahrnující čtení pohádek před odpoledním klidem, což se kladně projevuje ve snadnější adaptaci předškoláků na školní prostředí.

U budovy školy je zbudováno moderní hřiště sloužící ke sportovnímu využití nejen v dopoledních vyučovacích hodinách, při aktivním odpočinku v družině, ale je také navštěvováno dětmi i dospělými v odpoledních hodinách. Školní zahrada je doplněna o řadu herních prvků sloužících k rozvoji hrubé motoriky dětí. V letošním roce bude nicméně z důvodu rekonstrukce budovy školy možnost využívat školní hřiště a zahradu částečně omezena. K dispozici je pro tělovýchovné chvíle je taktéž tělocvična kulturního domu, jenž je situována nedaleko školy.

V prostorách budovy školy jsou určeny plochy k hraní, relaxaci a odpočinku mezi vyučovacími hodinami. Přístup mají žáci také ke školní knihovničce, a to i s možností zapůjčení knih domů.

Na vysoké úrovni je taktéž technické vybavení jednotlivých tříd. Ve výuce mají učitelé i žáci samotní k dispozici několik tabletů, notebooků, (data)projektorů a stolních počítačů. Třída 2. ročníku a jednoho oddělení MŠ jsou navíc vybaveny multifunkčními minikatedrami. S rozvojem informačních technologií a stále většími požadavky na rozmach vědomostí žáků v této oblasti byly zakoupeny nové notebooky, což vnímáme jako pozitivní zejména z hlediska jejich kompatibilního využití na různých místech a v různých hodinách a zároveň jako velmi přínosné při realizaci případné distanční výuky, kdy je výpočetní technika zapůjčována rodinám, které na tuto situaci nejsou zcela připraveny. V loňském roce byly dokoupeny a inovovány 3D tiskárny, což vedlo k dalšímu rozvoji žáků v oblasti aditivních technologií. Samotné výrobky byly a budou využívány v rámci odměňování účastníků školních akcí. Současně jsou žáci vedeni k práci s Beebooty, ozoboty a sestavami LEGO Education Spike Prime.

Velmi bohatá a přínosná je také funkce školní družiny, kde žáci v rámci speciálních projektových aktivit a činností pozitivně rozvíjí své dovednosti a návyky, jež snad v budoucnu uplatní i v osobním životě. V loňských letech školní družina navázala na distanční výuku školy a v odpoledních hodinách vykonávala online aktivity pro žáky školy, což bylo dětmi i rodiči velmi pozitivně hodnoceno. Proto jsme se rozhodli, že v případě nastavení distanční výuky bude online školní družina fungovat i v letošním školním roce. V rámci odpolední družiny mohou žáci naší školy rovněž navštěvovat řadu kroužků. Konkrétně jim pak pro letošní školní rok byly nabídnuty školou organizované lekce vědeckých pokusů, výpočetní techniky a sportovních her.

Externími pracovníky je pro žáky dále zajišťována výuka společenských tanců a kroužek dobrovolných hasičů.

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Ve škole převládá příznivé, bezpečné, sociálně pozitivní klima. Rodinná atmosféra umožňuje otevřené a včasné řešení vzniklých výchovných, vzdělávacích a sociálních problémů. Tyto problémy nejsou časté a v minulých letech nebyly ani závažné. Všichni žáci pravidelně navštěvují školu, plní si své povinnosti, vůči sobě navzájem jsou ve většině případů kamarádští a ohleduplní. Nicméně se v uplynulém školním roce ojediněle objevily výchovné situace, které byly včas zachyceny a řešeny v rámci běžného pedagogického působení. Vhodnou formou se osvědčila především spolupráce třídního učitele s metodikem prevence, otevřená komunikace s žáky a v případě potřeby i konzultace se zákonnými zástupci. V některých případech byly využity také podpůrné nástroje, jako například sociometrické šetření, které napomohlo lépe porozumět skupinové dynamice ve třídních kolektivech.

Na základě těchto zkušeností budou pro nadcházející školní rok připraveny preventivní aktivity zaměřené na podporu pozitivních vztahů mezi žáky, posilování spolupráce a otevřené komunikace v kolektivu. Cílem je dále rozvíjet příznivé školní klima a předcházet případným nedorozuměním či nepochopením mezi žáky.

Na začátku školního roku byli žáci i jejich rodiče současně seznámeni se školním řádem. Své obeznámení s dokumentem žáci stvrdili podpisem. V jednotlivých ročnících a školní družině si navíc žáci spolu se svým třídním učitelem či vychovatelem stanovili vlastní třídní pravidla.

Žáci byli seznámeni s funkcí schránky důvěry, kterou mohou dle svých potřeb využívat, a samozřejmě i s možností přijít se svými problémy osobně za jakýmkoliv pedagogickým pracovníkem, což bylo v předchozích letech dětmi upřednostňováno.

V komunikaci se snažíme o citlivý a individuální přístup, a to i při jednání s rodiči, kdy upřednostňujeme otevřenost a vzájemnou důvěru. Zároveň jsme v případě potřeby rodinám nápomocni při řešení těžkostí a svízelných situací. V souvislosti s tímto reflektujeme nejen potíže ve vzdělávací oblasti, ale komplexní pojetí obtíží v bio-psycho-sociokulturní sféře.

S možnostmi řešení nenadálých a nežádoucích situací byli obeznámeni i pedagogičtí pracovníci, jež do svých hodin vkládají prvky preventivních opatření. Rovněž jim bylo sděleno, že se mohou kdykoliv obrátit na školního metodika prevence nebo výchovného poradce, kteří zajistí další řešení vzniklých situací.

2.1 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2019/20

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	3 380	53	0	0	0	0	0	0	0	0

2.2 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2020/21

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	3 744	61	0	0	0	0	0	0	0	0

2.3 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2021/22

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	7 711	58	0	0	0	0	0	0	0	0

2.4 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2022/23

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	8465	56	0	0	0	0	0	0	0	0

2.5 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2023/24

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	6490	57	0	0	0	0	0	0	0	0

2.6 Výskyt rizikových forem chování ve škol. roce 2024/25

Snížená známka z chování		Neomluvené hodiny		Omluvené hodiny		Alkohol		Ostatní drogy		Agresivní formy chování vč. šikany a kyberšikany		Krádeže	
2	3	Počet hodin	Počet žáků	Počet hodin	Počet žáků	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů	Počet žáků	Počet případů
0	0	0	0	6141	59	0	0	0	0	0	0	0	0

3 ZÁVAZNÉ DOKUMENTY

Aktuální legislativní souhrn školní metodiky prevence je součástí tohoto dokumentu- viz. Příloha 1.

4 VYTYČENÍ SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Minimální preventivní program se zaměřuje na prevenci všech negativních sociálních jevů, které se ve škole mohou vyskytovat:

- Drogových závislostí, alkoholismu a kouření;
- Kriminality a delikvence;
- Virtuálních drog (počítače, televize a video);
- Poruchy příjmu potravy;
- Záškoláctví;
- Šikanování, vandalismu a jiných forem násilného chování;
- Xenofobie, rasismu, intolerance, antisemitismu.

V rámci primární prevence chceme poskytnout žákům co nejvíce informací o negativních sociálních jevech, a to přiměřeně věku, naslouchat jejich problémům, otevřeně s nimi hovořit, zvýšit jejich odolnost vůči těmto jevům a nabídnout jim alternativní způsob trávení volného času.

Škola na sebe musí vzít povinnost poskytovat nabídku takových činností a podmínek, které vedou k získání potřebných sociálních dovedností, k odmítání všech forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Cílové skupiny:

- jsou jimi všichni žáci ZŠ
- zvláště je třeba se zaměřit na:
 - ⇒ děti se zdravotními problémy;
 - ⇒ žáky se specifickými vzdělávacími potřebami;
 - ⇒ žáky v riziku;
 - ⇒ žáky, kteří rizikové chování vykazují;
 - ⇒ na děti s odlišnou etnickou příslušností.

5 CÍLE A PRINCIPY

5.1 Rozvoj kompetencí žáků

- Sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace);
- pozitivní vnímání sebe sama;
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle).

5.2 Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců;
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole;
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem.

5.3 Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

- Vytváření vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry;
- zajištění udržení kvality sociálních vazeb při zavedení distanční výuky prostřednictvím pravidelné online výuky s možností využití online družiny;
- seznámení se s činnostmi týkajícími se bezpečnosti a ochrany všech aktérů výchovně – vzdělávacího procesu před nežádoucími incidenty a krizovými situacemi ohrožující zdraví či život.

5.4 Přístup k informacím a práce s informacemi

- Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace;
- vytváření vlastního názoru, životního postoje;
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních).

5.5 Spolupráce

- Celé školy včetně nepedagogických pracovníků, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel – žák;
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) – rodič;
- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu;
- propojení školy s dalšími institucemi (odborná pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence).

5.6 Ochrana zdraví a životní styl

- Dodržování základních hygienických návyků;
- seznamování se s aktuálními protiepidemiologickými opatřeními, jež jsou následně aplikována v běžném životě;
- osvojení si pravidel zdravého životního stylu.

6 METODY PRÁCE

V rámci prevence rizikových forem chování je třeba využívat především aktivizačních metod, protože pouhé zprostředkování informací má mnohdy jen mizivý efekt. Žáci potřebují bezprostřední prožitek, osobní konfrontaci s problémem např. na určité modelové situaci, aby se rozvíjely jejich přiměřené postoje a hodnoty.

Veškeré metody podporující rozvoj klíčových kompetencí (jedná se především o kompetence komunikační, kompetence k řešení problémů a kompetence sociální a personální) jsou také účinnými metodami prevence sociálně – patologických jevů.

Aby k rozvoji těchto kompetencí (a tím i k prevenci rizikových forem chování) skutečně docházelo, nestačí žáky pouze informovat, ale je třeba je formovat a utvářet podmínky pro to, aby se žáci pozitivních sociálních zkušeností mohli sami aktivně „zmocňovat“.

- Diskuse / rozhovor se žáky – učitel může žákům poskytovat nové informace, ale žáci je nepřijímají pouze pasivně, v diskusi jsou nuceni k nim zaujímat konkrétní stanovisko.
- Hraní rolí – učitel navodí určitou modelovou situaci a žáci hrají určité role; po skončení je nezbytná dodatečná reflexe (jak se kdo v které roli cítil, co mu vadilo, vyhovovalo, co by potřeboval).
- Dramatizace – metoda podobná hraní rolí, je však delší a obsahuje více problémových situací; i zde je nezbytnou podmínkou následný rozbor a reflexe.
- Skupinová práce – může být zařazena do každého předmětu, důležité je rozdělení rolí ve skupině, aby žáci byli nuceni komunikovat a žádoucího výsledku dosáhnout společně (všichni členové skupiny se musí aktivně zapojit, jinak práce není ze sociálního hlediska efektivní).
- Sociometrické techniky – jsou zaměřené na diagnostiku sociálních vztahů ve třídách; napomáhají ovšem žákům uvědomit si a formulovat své postavení ve třídě a zároveň své vztahy ke spolužákům.
- Specifické techniky – tyto rozmanité techniky napomáhají žákům např. odhalit některé jejich předsudky a sociální stereotypy, vyjádřit sebeocenění i ocenění ostatních, přiměřeně a citlivě se vyjadřovat o ostatních, naslouchat druhým, vyjádřit své pocity, atd.
- Bloky primární prevence – jedná se o prožitkové semináře vedené vyškoleným lektorem.
- Komunitní kruh – žáci mohou vyjadřovat např. svá očekávání k průběhu školního dne, své osobní prožitky.

7 ÚKOLY PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

7.1 Vedení školy

- ve spolupráci s třídními učiteli a metodikem prevence řeší přestupky proti Řádu školy, které souvisí se sociálně patologickými jevy;
- zajišťuje informovanost a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů;
- vede evidenci základních právních předpisů a norem, metodických pokynů a dalších důležitých materiálu;
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Sleduje:

- efektivitu prevence sociálně patologických jevů;
- problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.

7.2 Metodik prevence

- spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci;
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence;
- spolupracuje s vedením školy při plnění jeho úkolů;
- poskytuje vyučujícím a žákům odbornou pomoc a radu;
- zajišťuje a zprostředkovává potřebnou literaturu, propagační materiál;
- koordinuje postup při zjištění sociálně patologických jevů;
- informuje vedení školy, pedagogický sbor a rodičovskou veřejnost o nových poznatcích a zkušenostech z oblasti prevence;
- účastní se školení, seminářů a porad metodiků s preventivní tematikou;
- dokumentuje průběh preventivní práce školy;
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

7.3 Výchovný poradce

- koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence;
- aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech;
- zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými;

- navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči;
- informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí apod.);
- konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

7.4 Všichni pedagogičtí pracovníci

- neustále aktualizují své poznatky a informace z oblasti prevence;
- v rámci DVPP se účastní akcí zaměřených na problematiku prevence sociálně patologických jevů;
- v rámci možnosti svého vyučovacího předmětu řeší problematiku SPJ;
- v rámci možnosti svého předmětu zavádí do vyučování prvky etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, preventivní výchovy;
- kladou důraz na lidská a občanská práva a povinnosti, úctu k lidskému životu, toleranci, respekt k odlišnosti;
- působí na žáky vlastním příkladem;
- neopomíjí a nepřechází veškeré příznaky a projevy společensky nežádoucích jevů, či rodičího se problému;
- spolupodílejí se na řešení výše zmíněných problémů s vedením školy, metodikem prevence a příslušnými institucemi.

8 OBLAST PREVENCE

Prevence musí probíhat v jednotlivých vyučovacích hodinách s cílem učit žáky poznávat své okolí, sebe sama a vážit si sebe sama, svého zdraví, každého člověka a národu s využitím všech dostupných podmínek, daných volnočasových aktivit mimo vyučování, vycházek, sportovních, kulturních akcí (kino, divadlo, sport), poznávacích soutěží, školních výletů a podobně.

Nejúčinnější prevencí sociálně patologických jevů jsou společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě a ve škole. Jedná se o pravidla týkající se soužití v konkrétním společenství žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, a o pravidla provozu a chodu školy (vnitřní řády). Pravidla soužití jsou „nepsaná“. Jedná se o pravidla vzájemného respektu, úcty, důvěry, empatie a dalších životních kvalit a dovedností. Pravidla se týkají všech.

V jednotlivých předmětech je nutné vytvářet optimální podmínky pro proces vytváření dovedností v sociální komunikaci, zvládání sociálních vztahů a stresových situací mezi žáky a učiteli.

Velmi důležitá je koncepčnost a soustavnost vlivu na žáka s výraznou převahou pozitivních motivů, vzorů a aktivit, posilující zdravé způsoby chování a osobní odpovědnost žáků za zdraví nad přílišným varováním a odstrašováním. Povinností je dodržovat ustanovení Úmluvy o právech dítěte ve smyslu „práva dítěte na fyzický, duševní, morální, duchovní a sociálně zdravý rozvoj“, zajišťovat podmínky optimálního rozvoje žáků. Celá škola musí vynaložit všechny síly na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy a nedůslednou ochranou dětí před škodlivými vlivy.

Je nezbytné optimalizovat vztahy mezi žáky a všemi pedagogickými pracovníky školy. Věnovat zvýšenou pozornost žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními riziky. Zajišťovat dostatečné množství volnočasových aktivit. Aplikovat vhodné a dostupné formy propagace zdraví a zdravého životního stylu ve vzdělávání a režimu žáků. Vytvářet podmínky pro praktické uplatňování poznatků, dovedností a postojů z oblasti zdravého životního stylu, které žáci získali ve výuce, v každodenním školním i domácím režimu.

8.1 Úkoly pedagogických pracovníků

- Zařazovat preventivní činnosti do hodin formou rozhovorů, besed, dramatizací a dalších metod, jež vedou k pozitivnímu rozvoji v bio-psycho-sociokulturní sféře.

8.2 Zabezpečení pedagogických i nepedagogických pracovníků školy

- Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci byli seznámeni s postupy řešení vzniklých nežádoucích situací ohrožujících jejich osobnost či pracovní pozici, jež je iniciováno ze strany žáků, rodičů ale i samotných pracovníků školy. V tomto se obrací na ředitele školy nebo metodika primární prevence.

9 ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ

Na začátku školního roku byli žáci podrobně seznámeni se školním řádem a také s důsledky, které ponesou za jeho porušení. Nejdůležitější informace jsou shrnuty do takzvaných třídních pravidel, která jsou vyvěšena v jednotlivých třídách a na která jsou žáci pravidelně upozorňováni. Tou nejsrozumitelnější formou je zde sepsáno, jak se mají žáci ve škole správně chovat.

V případě, že selže prevence na škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální rozhovor se žákem, spolupráce s rodinou, popř. uvědomění odborníků a ostatních institucí;
- v případě nezájmu rodičů uvědomění odboru sociálních věcí – péče o dítě;
- spolupráce s PPP;
- policie – řešení trestní činnosti na škole.

V tomto případě konzultují pedagogičtí pracovníci situaci s metodikem prevence a postupují dle jeho doporučení a Krizového plánu.

Kompetentní osobou k řešení nežádoucích situací týkajících se pedagogického sboru je ředitel školy či metodik prevence, který s ním úzce spolupracuje.

10 KOORDINACE PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Metodik primární prevence tvoří MPP za spolupráce s ředitelem školy a ostatními pedagogickými pracovníky a se vzniklým MPP seznamuje vyučující a zaměstnanci školy, přičemž jsou všichni do jeho realizace zaangažováni. Preventivní působení probíhá aktuálně během výchovně-vzdělávacího procesu a zasahuje do všech jeho částí. V průběhu školního roku se pedagogové zúčastňují školení a seminářů dle možností, samostatně získávají informace z dostupných zdrojů, předávají si zkušenosti, vzájemně se radí.

Metodik primární prevence spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou ve Frýdku – Místku, konkrétně s metodičkou primární prevence Mgr. Kristýnou Babincovou.

Preventivní činnost je postavena na respektu k potřebám jednotlivce, a to žáka stejně jako učitele, na komunikaci a spolupráci uvnitř školy všech se všemi ve škole i mimo školu. Jde o komunikaci učitelů, rodičů a ostatních, kteří se školou spolupracují.

Naše škola má zavedenu online schránku důvěry (umístěna na webu školy), která slouží jako prostředek k anonymnímu svěření se se svými problémy, ale i nápady a doporučeními všem účastníkům výchovně-vzdělávacího procesu.

11 ÚKOLY PRO JEDNOTLIVÉ ROČNÍKY

11.1 1. - 3. ročník

Osobnost dítěte, sociální prostředí

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli;
- uvědomování si podstaty přátelství, kamarádství a jeho význam pro lidský život;
- sebevědomí, sebedůvěra, kamarádství – potřeba vzájemné pomoci, dorozumění, poznávání jiných, uvědomování si vlastní osobnosti;
- vztahy mezi lidmi – přátelské, neutrální, nepřátelské, příklady řešení konfliktů (ve třídě) dohodou, nenásilně; vytváření příznivého prostředí ve třídě;
- využívat pochvaly jako výchovného prostředku, zažít pocit úspěchu a radosti z práce;
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů;
- základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte);

Zdraví

- chápat pojem zdraví jako naprostou pohodu duševní, tělesnou a sociální;
- zdraví a nemoc, ochrana proti nemocem, očkování, nácvik přivolání první pomoci a komunikace s lékařem;
- dopravní výchova;
- zdravý denní režim – práce, odpočinek, pohyb, stravování, spánek.

Hygiena

- dodržování základů osobní hygieny, předcházení nákazám, základní hygienické návyky, intimní hygiena, péče o zevnějšek.

Výživa

- vliv stravy na zdraví, sestavení seznamu potravin a nápojů prospívajících a neprospívajících zdraví;
- denní stravovací a pitný režim, jeho význam pro zdraví.

Ochrana před úrazy

- pochopení tělesné zdatnosti jako faktoru, který podporuje zdraví, uvědomění si, jak ji získáme;
- sport a zdraví, bezpečné chování v různých prostředích (doma, na ulici, dopravní prostředek, při různých činnostech, práce, sport, zábava);
- nebezpečí zneužití mladšího a slabšího (šikanování, týrání, zastrašování) - nácvik modelových situací.

Nebezpečí od cizích lidí

- nemluvit s neznámými lidmi, nikam s nimi nechodit (návčik v modelových situacích);
- návčik vhodného chování při snaze neznámého člověka o navazování kontaktů (modelové situace);
- nebezpečí odhozených jehel a stříkaček, nebezpečí manipulace s nimi, možnost nákazy závažnými chorobami.

Návykové látky a zdraví

- působení reklamy;
- alkohol, kouření;
- návčik dovednosti odmítat alkohol a cigarety (modelové situace);
- prohlubovat znalosti o škodlivosti a důsledcích působení alkoholu a kouření na lidský organismus;
- léky:
 - ⇒ běžné léky, vitamíny, zásady jejich užívání, riziko užívání léků bez doporučení lékaře a vědomí rodičů;
 - ⇒ prospěšnost a škodlivost přírodních látek.

11.2 4. - 5. ročník

Osobnost dítěte, sociální prostředí

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli;
- sebevědomí, sebeúcta, pochvala a trest – reakce žáka a rodičů;
- komunikace v rodině, mezi lidmi, konflikty v mezilidských vztazích (rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty, modelové situace);
- rozvoj schopnosti klást otázky a umět přiměřeným způsobem vyjádřit svůj názor;
- posilování důvěry v učitele;
- základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte).

Zdraví

- zdraví a jeho ochrana;
- jak udržujeme zdraví, jak podporovat jeho rozvoj;
- nemoci, jejich příznaky, očkování, karanténa, izolace;
- pracovní den žáka, střídání zátěže a odpočinku;
- duševní hygiena;
- pohybový režim žáka;

- úrazy dětí, poskytování první pomoci (modelové situace);
- následky narušeného vnímání a zastřeného vědomí na zdraví a běh lidského života.

Hygiena

- osobní hygiena, péče o pleť, vlasy, ruce, nohy...
- prostředky osobní hygieny, hodnocení reklamy na prostředky osobní hygieny.

Výživa

- zásady zdravé výživy, vliv stravování na zdraví člověka, současné směry ve výživě, preferování potravin zdravé výživy x nabídka rychlého občerstvení;
- denní množství potravin a tekutin, pitný režim;
- vliv reklamy (modelové situace – odmítání sladkostí...).

Ochrana před úrazy

- používání ochranných pomůcek;
- sport a zdraví;
- bezpečné způsoby chování v různých prostředích – odpovědné chování;
- krizové situace – šikanování, kontakt s deviantní osobou, dealerem...
- přivolání pomoci v situacích ohrožení osobního bezpečí, procvičování způsobů tísňového volání.

Nebezpečí od cizích lidí

- naučit rozeznávat konverzaci se známými lidmi nebo těmi, kteří znají rodiče, od vyzvídání neznámých osob, nácvik reakce na tyto situace;
- nácvik odmítnutí nabízeného;
- vytipování nebezpečných míst a situací;
- hry na osvojování sebejistoty a schopnosti zvládat nebezpečné situace.

Návykové látky a zdraví

- preferovat pozitivní životní cíle, hledat vhodnější činnosti, než jsou cigarety, alkohol, návykové látky (modelové situace odmítání těchto škodlivých látek);
- kouření
 - ⇒ potvrzení škodlivosti kouření;
 - ⇒ orientace v reklamách, poznávat rozdíl mezi solidní nabídkou, reklamou klamavou nebo lživou;
 - ⇒ vlastní návrhy reklamy propagující zdravý životní styl;
- alkohol

⇒ seznamovat s následky nadměrného požívání alkoholu;

➤ drogy

⇒ seznámit děti se základními poznatky o účincích a následcích různých typů drog (tlumivé, povzbuzující, halucinogenní);

⇒ pochopit mechanismus vzniku závislosti;

⇒ seznámit s důvody, proč lidé berou drogy, s důsledky ve všech oblastech zdraví, umět navrhnout lepší řešení;

⇒ nácvik odmítání nebezpečných aktivit (v modelových situacích se zaměřit na nácvik odmítání návykových látek);

⇒ seznamovat děti s různými typy organizací a profesí, kam se mohou případně obrátit (krizová centra, linky důvěry), orientace v seznamu důležitých adres a telefonů služeb odborné pomoci.

11.3 Sociometrické šetření

Dle aktuálních potřeb jednotlivých ročníků bude aplikováno sociometrické šetření s opakováním po dohodnutou dobu v závislosti na nastalé situaci. Po komparaci získaných dat budou nastavena další opatření a preventivní aktivity.

12 OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PRO ŽÁKY 1. STUPNĚ

Očekávané výstupy obecně shrnují znalosti a dovednosti žáků, které jim efektivní realizace minimálního preventivního programu nabízí k osvojení. Obecně je můžeme definovat takto:

- ⇒ chápou pojem „zdravý životní styl“ a snaží se ho aktivně uplatňovat ve vlastním životě;
- ⇒ znají význam zdraví na všech jeho rovinách;
- ⇒ umí vyjmenovat činnosti, které je vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu;
- ⇒ rozumí nebezpečím spojeným s rizikovým životním stylem (nesprávné stravovací návyky, zneužívání návykových látek, nedostatečná pohybová aktivita, aj.);
- ⇒ znají základní principy první pomoci a umí je prakticky uplatnit;
- ⇒ komunikují otevřeně a konstruktivně, chápou nebezpečí nejasné komunikace (pomluvy, nactiutrhání, lhaní, manipulace, kyberšikana aj.);
- ⇒ jsou schopni vzájemného naslouchání;
- ⇒ aktivně se podílí na tvorbě příznivého sociálního klimatu ve třídě a ve škole;
- ⇒ rozumí pojmům „šikana“, „kyberšikana“, „násilí“, „brutální chování“, „rasismus“, „xenofobie“, atd. a umí uplatnit efektivní mechanismy k obraně proti těmto rizikovým formám chování;
- ⇒ umí rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a vědí, že jednání, které poškozuje práva druhých lidí je nezákonné;
- ⇒ v případě nutnosti umí přivolat pomoc; ví, na koho se mají obrátit v případě, že se cítí ohroženi;
- ⇒ rozumí pojmu „lidská práva“, dokáží respektovat své povinnosti plynoucí z těchto práv;
- ⇒ umí jednoduchým způsobem odmítnout nabízenou drogu nebo věc od neznámého člověka.

13 NÁVRH KONCEPCE AKCÍ NA AKTUÁLNÍ ŠKOLNÍ ROK

Návrh koncepce akcí je součástí tohoto dokumentu- viz. Příloha 3.

S ohledem na potřeby žáků v jednotlivých ročnících bude během školního roku plán průběžně aktualizován a jeho aktuální verze bude pro veškerý pedagogický personál přístupná na interním serveru školy.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Aktuální legislativní souhrn školní metodiky prevence

Příloha č. 2 – Program proti šikanování – krizový plán

Příloha č. 3 – Přehled preventivních programů a důležitých kontaktů

Příloha č. 4 – Návrh koncepce akcí